

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله

چرا جامعه‌شناسی ما کم اثر است؟؛ تحلیلی از مشکلات جامعه‌شناسی در ایران

یاسر جلالی¹

سالهاست که صحبت از نقد علوم اجتماعی است. برخی محققان ضعف‌های تئوریک و نظری را مطرح می‌سازند و برخی دیگر ضعف‌های روشی و رویکردی را. این مقاله می‌کوشد با نگاهی متفاوت، وضعیت جامعه‌شناسی در ایران و مشکلات فراروی آن را بررسی کند. بدین منظور رویکردی برگزیده شده است که از یک طرف مبتنی بر توجه به سطوح خرد و متمایل به «فردگرایی روش‌شناختی» است و از سوی دیگر از لحاظ روشی به مشاهده مستقیم و ارتباط بی‌واسطه پژوهشگر با سوژه تحقیق وابسته است. این رویکرد از رویکردهای قبلی بررسی جامعه‌شناسی جدا بوده و به سطوح زیرین یعنی عاملان (افراد) و سپس تجربه‌ها و پندارهای ذهنی آنها نزدیک می‌شود؛ سوژه اصلی در علم جامعه‌شناسی ایران خود «جامعه‌شناسان» هستند.

بررسی جامعه‌شناسی نمی‌تواند نسبت به تولیدکنندگان و فعالان اصلی این علم که همان جامعه‌شناسان باشند بی‌تفاوت باشد. لازم است این کنشگران به عنوان عاملینی که جامعه‌شناسی را شکل می‌دهند مورد توجه قرار گیرند. همچنین محقق باید بتواند سوژه‌ها را بررسی و با مشاهده مستقیم یا با واسطه، رفتار آنها را مطالعه کند. این امر در این پژوهش گاه از طریق مشاهده مشارکتی میسر شده و گاه نیز با روش‌های غیرمستقیمی مثل مطالعه اسناد و مدارک. بر این اساس به زیست اجتماعی و تجربه جامعه‌شناسان پرداخته شده و داده‌هایی در این خصوص جمع‌آوری می‌شوند. نگارنده که خود سال‌ها به تحصیل و پژوهش در حوزه جامعه‌شناسی پرداخته، مشاهدات و مطالعات خود را به عنوان منابع جمع‌آوری اطلاعات در نظر گرفته و تجربه بی‌واسطه خود را در این تحقیق به کار می‌گیرد.

محقق بر اساس رویکرد اتخاذ شده، سوال تحقیق را اینگونه مطرح می‌کند که وضعیت «جامعه‌شناسان» ایرانی چگونه است؟ آنها چه فعالیت‌هایی را دنبال می‌کنند؟ و اساساً استادان و پژوهشگران برجسته این علم در ایران با توجه به تولیدات علمی خویش در چه دسته‌بندی‌هایی قرار می‌گیرند و آیا می‌توان یک تیپولوژی مشخص از آنها به دست داد؟ نگارنده با ارائه یک تیپولوژی از جامعه‌شناسان ایرانی می‌کوشد تصویری نسبتاً دقیق از فضای علمی این حوزه ارائه کند تا در درک بهتر نقاط قوت و ضعف جامعه‌شناسی موثر افتد. این تیپولوژی که یافته اصلی این نوشتار است شامل دسته‌بندی کلی از اصلی‌ترین فعالان این حوزه است که عموماً در سطح آکادمی و نیز فضای پژوهش فعالیت می‌کنند. مبنای این دسته‌بندی مواردی مثل تولیدات علمی، رعایت اخلاق و بی‌طرفی علمی، صداقت در کار علمی و نوآوری و خلاقیت در کار است.

واژگان کلیدی: نقد علوم اجتماعی، تولید علم، تیپولوژی، جامعه ایران، نظریه‌پردازی.

¹ کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه تهران (khordad_44@yahoo.com)

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

مقاله نویسی علوم انسانی

اصول تنظیم قراردادها

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقاله